

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 303/2025-60

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej Mgr. Paskalom Milatom, advokátom, Hviezdoslavova 3, Rožňava, proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach č. k. KE-5Sa/4/2022-153 z 9. októbra 2023 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Ssk/33/2024 z 29. januára 2025 vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky, skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 20. mája 2025 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 2 a 3, čl. 48 ods. 1, čl. 48 ods. 2, čl. 14, čl. 26 ods. 1 a 2, čl. 40, čl. 16 ods. 1, čl. 19, čl. 22, čl. 12 ods. 1, 2 a 4, čl. 35 ods. 3, čl. 39 ods. 1 a čl. 39 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojich práv podľa čl. 6 ods. 1, čl. 13, čl. 10 ods. 1, čl. 17, čl. 8 ods. 1, čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 13 ods. 1, čl. 21, čl. 22, čl. 5 ods. 1 až 3 a čl. 6 Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej len „dohovor OSN“) rozsudkom správneho súdu č. k. KE-5Sa/4/2022-153 z 9. októbra 2023 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (konanie bolo pôvodne vedené na Krajskom súde v Košiciach pod sp. zn. 5Sa/4/2022, pozn.), a rozsudkom najvyššieho správneho súdu sp. zn. 7Ssk/33/2024 z 29. januára 2025 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľka žiada, aby ústavný súd obe napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie. Zároveň žiada o priznanie finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 eur a náhrady trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Sociálna poisťovňa – ústredie (ďalej len „sociálna poisťovňa“) rozhodnutím generálneho riaditeľa č. 895 305 8961 0 z 27. októbra 2021 vydaným na základe odvolania sťažovateľky proti predchádzajúcemu rozhodnutiu sociálnej poisťovne z 18. júna 2021 priznala sťažovateľke invalidný dôchodok v sume 66,40 eur mesačne od 4. augusta 2021. Sťažovateľka bola uznaná invalidnou až v odvolacom konaní s mierou poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť 45 % v porovnaní so zdravou fyzickou osobou.

3. Sťažovateľka napadla rozhodnutie generálneho riaditeľa správnu žalobou, v ktorej namietala početné procesné nedostatky správneho konania, ktoré vznikli pri posudzovaní miery jej invalidity, a vecnú správnosť záverov posudkového lekára. Správny súd napadnutým rozsudkom č. k. KE-5Sa/4/2022-153 z 9. októbra 2023 správnu žalobu zamietol a účastníkom konania nepriznal nárok na náhradu trov konania.

4. Proti napadnutému rozsudku správneho súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť, v ktorej zopakovala svoje argumenty predstreté správne súdu v správnej žalobe a zároveň obsiahlo spochybnila aj právne posúdenie veci správnym súdom, ktoré má byť v dôsledku tvrdených procesných nedostatkov a nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku nesprávne. O kasačnej sťažnosti rozhodol najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom z 29. januára 2025 tak, že výrokom I rozsudok správneho súdu zrušil v rozsahu, v akom bola zamietnutá žaloba v časti, ktorou sa žalobkyňa domáhala zakázať žalovanej zaťažovať ju kontrolnými lekárskymi prehliadkami, a v tomto rozsahu vec vrátil správne súdu na ďalšie konanie. Vo zvyšku kasačnú sťažnosť zamietol (výrok II).

5. Sťažnostná argumentácia je založená na nesúhlase sťažovateľky so závermi správneho konania i naň nadväzujúceho súdneho konania. Sťažovateľka je toho názoru, že jej zdravotný stav odôvodňuje priznanie záveru o miere poklesu pracovnej schopnosti vo výrazne vyššej miere, než aká bola určená posudkovým lekárom. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti predostrela okolnosti zhoršenia svojho zdravotného stavu, poukázala na obsah lekárskeho správ a, nadväzujúc na to zopakovala svoje námietky, resp. výhrady k postupu a záverom posudkového lekára, správnych orgánov, ako aj správneho súdu, ktoré predtým už uplatnila v správnej a následne aj v kasačnej žalobe. Sťažovateľka taktiež detailne rozanalyzovala závery najvyššieho správneho súdu uvedené v napadnutom rozsudku, s ktorých obsahom zjavne nesúhlasí. Tvrdené nedostatky majú mať za následok porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a dohovoru OSN.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie označených článkov ústavy, dohovoru a dohovoru OSN postupom a napadnutými rozsudkami správneho súdu a najvyššieho správneho súdu. Zo sťažnostnej argumentácie je taktiež zrejmé, že sťažovateľka nesúhlasí so samotným výsledkom správneho konania, na základe ktorého jej bola priznaná čiastočná invalidita v dôsledku 45 % zníženej pracovnej schopnosti, keďže je presvedčená, že jej zdravotný stav odôvodňuje prijatie záveru o zníženej pracovnej schopnosti vo výrazne vyššej miere, než bolo určené závermi posudkového lekára.

II.1. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom správneho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

7. Časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky smeruje proti napadnutému rozsudku správneho súdu, ako aj postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Konanie bolo pôvodne vedené krajským súdom, sťažovateľka preto okrem správneho súdu za porušovateľa svojich práv označuje aj krajský súd. Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity zakotveným v čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Zmyslom a účelom uvedeného princípu je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú.

8. Napadnutý rozsudok správneho súdu vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, bol predmetom súdneho prieskumu zo strany najvyššieho správneho súdu pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľky, pričom námietky uplatnené v ústavnej sťažnosti a v kasačnej sťažnosti adresovanej najvyššiemu správne súdu sa obsahovo prekrývajú, čo vylučuje právomoc ústavného súdu na opakovaný prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia práv napadnutým rozsudkom správneho súdu vrátane postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) z dôvodu, že nemá právomoc na jej prerokovanie.

II.2. K namietanému porušeniu označených práv napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu:

9. Ústavný súd už na úvod poznamenáva, že napriek kvalifikovanému právne zastúpeniu je ústavná sťažnosť skoncipovaná značne neprehľadne, nesystematicky, a tým aj nezrozumiteľne. Účelom právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom je zabezpečenie splnenia materiálnych a formálnych náležitostí ústavnej sťažnosti, a to spôsobom zodpovedajúcim všeobecným požiadavkám profesionality a vzájomného rešpektu subjektov zúčastnených na konaní (podobne I. ÚS 543/2024). Takému prístupu rozhodne nezodpovedá sťažnostná argumentácia v rozsahu 79 strán, ktorá je v konečnom dôsledku predovšetkým kompilátom textu z rozhodnutí orgánov verejnej moci a podaní sťažovateľky a ktorá zaťažuje ústavný súd prácnym vyhľadávaním parciálnych námietok korešpondujúcich s početnými označenými právami. Cieľom ústavnoprávnej argumentácie ako jednej zo zákonom vyžadovaných náležitostí ústavnej sťažnosti [§ 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde] je sústredenie na konkrétne dôvody, pre ktoré malo dôjsť v okolnostiach veci k porušeniu označených práv namietaným rozhodnutím, opatrením či zásahom.

10. Sťažovateľka síce v petite ústavnej sťažnosti mimoriadne obsérne vymedzila rozsah článkov ústavy, dohovoru a dohovoru OSN, ktoré mali byť porušené označenými porušovateľmi, podstata

jej argumentácie je však v zásadnej miere sústredená na nesúhlas s výsledkom správneho konania ako takého. Vo vzťahu k najvyššiemu správne súdu sťažovateľka detailne parafrázuje závery napadnutého rozsudku, s ktorých obsahom zjavne nesúhlasí.

11. Ústavný súd nie je súdom „vyššej inštancie“ rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v sústave všeobecných súdov, preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred nimi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery z neho všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Za ústavne nesúladné môže byť označené len také rozhodnutie všeobecného súdu, ak samotným rozhodnutím alebo konaním, ktoré mu predchádzalo, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, najmä ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody.

12. Podstata práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

13. Neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia (m. m. I. ÚS 167/2020). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (III. ÚS 57/2019).

14. Keďže predmetom posúdenia je rozsudok vydaný konaní o kasačnej sťažnosti, je potrebné zdôrazniť povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť ich rozhodnutí a postupov v podobe rešpektovania relevantných hmotnoprávných a procesnoprávných predpisov. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy [III. ÚS 502/2015 (ZNaU 69/2015), III. ÚS 277/2022, I. ÚS 203/2023].

15. Po preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu v konfrontácii s uplatnenými námietkami sťažovateľky ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti. Bez potreby opakovania či parafrázovania právnych záverov najvyššieho správneho súdu uvedených v napadnutom rozsudku ústavný súd uvádza, že najvyšší správny súd po identifikovaní dvoch skupín sťažnostných námietok, ktoré vyabstrahoval z obsiahlej, no neprehľadnej kasačnej sťažnosti, sa s nimi dostatočne vysporiadal, keď dostatočným a ústavne akceptovateľným spôsobom vyvrátil relevantné sťažnostné námietky týkajúce sa údajného porušenia rôznych procesných práv sťažovateľky (body 9 až 13 napadnutého rozsudku) a napokon zaujal logické a ústavne udržateľné stanovisko aj k námietkam tvrdeného nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku (body 14 až 24 napadnutého rozsudku).

16. Najvyšší správny súd, poukazujúc na ťažiskové časti rozsudku správneho súdu, podal sťažovateľke vecný a ucelený obraz o celom mechanizme fungovania tohto typu správneho konania. Ústavný súd zároveň dopĺňa, že posudzovanie zdravotného stavu a s tým súvisiacich okolností je odbornou – medicínskou otázkou, ktorá je pri danom type správneho konania vo výlučnej právomoci odborne spôsobilých subjektov, posudkových lekárov. Všeobecný súd (sudca) z titulu svojho povolania nemá na relevantné posúdenie takýchto otázok príslušné odborné znalosti. Úlohou súdu však bezpochyby je dôsledne dbať na to a zhodnotiť, či v konaní boli vo vzťahu k týmto odborným otázkam predložené oprávnenými subjektmi relevantné a dostatočne presvedčivé dôkazy pre nimi vyvedené závery. V tomto ohľade ústavný súd dospel k záveru, že najvyšší správny súd, ako aj správny súd v jemu predchádzajúcom konaní sa dostatočne venovali otázke presvedčivosti a dostatočnosti predložených dôkazov pre vyvedené závery vo vzťahu k sťažovateľke. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s danými závermi nestotožňuje, nie je sama osebe spôsobilá objektívne spochybniť ich správnosť.

17. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší správny súd v napadnutom rozsudku poskytol sťažovateľke jasné, zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie, pričom reflektoval na ťažiskové skutočnosti dôležité pre rozhodnutie o jej kasačnej sťažnosti. Rozsah odôvodnenia rozhodnutia najvyššieho správneho súdu nijako nevybočil z mantinelov práva na spravodlivý proces. V prípade sťažovateľky teda nemožno považovať závery rozsudku za také, ktoré by boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. Je potrebné dodať, že sťažovateľka si nemôže zamieňať prieskumnú právomoc všeobecného súdu rozhodujúceho o opravnom prostriedku (tu najvyššieho správneho súdu v kasačnom konaní, pozn.) s posúdením rozhodnutia takého súdu v konaní o ústavnej sťažnosti. Ústavný súd nerozhoduje vo veci samej (tu veci správneho súdnictva, pozn.), teda nerieši samotnú „kauzu“ (obdobne ako správny súd, pozn.), ale posudzuje „len“ ústavnú udržateľnosť napadnutého rozhodnutia (obdobne IV. ÚS 399/2022). Ústavný súd v závere poukazuje na skutočnosť, že v prípade zmeny zdravotného stavu sťažovateľky jej nič nebráni opätovne podať žiadosť o úpravu jej invalidného dôchodku.

18. Zhrňujúc už uvedené, ústavný súd uzatvára aj s poukazom na vymedzené špecifiká správneho súdnictva, že medzi obsahom označených práv a napadnutým rozsudkom najvyššieho správneho súdu absentuje akákoľvek príčinná súvislosť, na základe ktorej by bol ústavný súd oprávnený vysloviť porušenie označených článkov ústavy, dohovoru, resp. dohovoru OSN napadnutým

rozsudkom najvyššieho správneho súdu. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2025

Ladislav Dudíť
predseda senátu